
Tan, N. (2020). Türkiye'nin Acil İhtiyaç Duyduğu Bazı Halk Kültürü Müzeleri. *Folklor Akademik Dergisi*. Cilt:3, Sayı: 4, 381 – 390.

Makale Bilgisi / Article Info

Geliş / Recieved: 25.07.2020

Kabul / Accepted: 07.11.2020

Araştırma Makalesi/Research Article

TÜRKİYE’NİN ACİL İHTİYAÇ DUYDUĞU BAZI HALK KÜLTÜRÜ MÜZELERİ

Nail TAN*

Öz

KTB yetkililerinin konuşmalarına bakarsanız Türkiye baştan başa bir açık hava müzesi. Türkiye bir müzeler cenneti. Ancak; AB ülkeleri, Rusya Federasyonu, Güney Kore, Japonya, Çin ve Azerbaycan’daki müzeleri görmeden bu sözlerle kolaylıkla inanabilirsiniz. Belçika’daki dantel, Fransa’daki ayakkabı, Portekiz’deki araba (motorlu taşıtlar değil) müzeleri bile görüşlerinizi değiştirmeye yeter. Türkiye gerçekten de taşınır, taşınmaz kültürel varlıklar bakımından dünyanın en farkındalık yaratan müzelerini kurma imkânlarına sahiptir. Sadece çağdaş müzecilik anlayışını kavrayamamıştır. Arkeoloji müzeleri ve ören yerleri bakımından iyi bir noktada bulunduğumuza şüphe yoktur. Ancak, halk kültürü müzeciliğinde, bunca zenginliğe rağmen çok geride olduğumuzu söylemek zorundayız. Oysa, ülkemizin tanıtımında sıkça ya doğrudan halk kültürü ürünlerine (el sanatları, mutfak kültürü, halk oyunları, halk müziği, gölge oyunu gibi) ya da bunların yorumlanmış şekillerine başvuruyoruz.

Bu makalede, bir bölümünü KTB folklor ve güzel sanatlar birimlerindeki idari görevlerimiz sırasında çoğunu da emekli olunca (1998) kendi bütçemizle gezdiğimiz 38 ülkede (bunların içinde İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Portekiz, Macaristan, Romanya, Yunanistan, Rusya Federasyonu, Güney Kore, Mısır, Irak, İran, Azerbaycan, Özbekistan önemli) gezdiğimiz müzelerden ilham alarak bazı tespitlerimizi sunmak istiyoruz. Halk kültürü müzeciliği konusundaki bazı makalemizin künyeleri Yararlanılan Kaynaklar bölümünde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müze, halk kültürü müzesi, müzecilik

* KTB E HAGEM Genel Müdürü, halk bilimci.

SOME FOLK CULTURE MUSEUMS THAT TURKEY'S URGENT NEED

Abstract

If you look at KTB officials talk of an open-air museum Turkey head to head. Turkey is a museum paradise. But; You can easily believe these words without seeing the museums in EU countries, Russian Federation, South Korea, Japan, China and Azerbaijan. Evenlace in Belgium, shoes in France, car (not motor vehicles) museums in Portugal are enough to change your views. Turkey moved really well, in terms of immovable cultural heritage has created awareness of opportunities to establish the museum in the world. He just could not grasp the contemporary understanding of museology. There is no doubt that we are at a goodpoint in terms of archeology museums and archaeological sites. However, we have to say that we are far behind in folk culture museology, despite so much wealth. However, in the promotion of our country, we frequently refer to folk culture products (such as handicrafts, culinary culture, folk dances, folk music, shadowplay) or their interpreted forms.

In this article, we have visited 38 countries (including England, France, Germany, Italy, Portugal, Hungary, Romania, Greece, the Russian Federation, South Korea), some of which we traveled on our own budget, most of them retiring during our administrative duties in the folklore and finearts units of the KTB (1998). ,Egypt, Iraq, Iran, Azerbaijan, Uzbekistan (important), we want to present some of our findings, inspired by the museums we visited. The tags of some of our article on folk culture museology are given in theReferences section.

Keywords:Museum, folk culturemuseum, museology

Giriş:

Türkiye'nin Öncelikli Müzeleri

- **Türk Tarihi ve Kültürü Müzesi**

Bu müze türüne, Türkiye müzeciliğinin iki çınarından Dr. Hamit Zübeyir Koşay (1897-1984) ve Mehmet Önder (1926-2005) “Millî Müze” demişler, yönetimleri sırasında onlar bu müzeyi kuramamış veya en doğrusu kurmaları engellenmiştir. Onların makalelerinde ayrıntısı vardır. Yakın dönemde 2007 yılında bu konuda bir girişimde daha bulunuldu. Atilla Koç’un Kültür ve Turizm Bakanlığı döneminde Genelkurmay Başkanlığının öncülüğünde Ankara Hipodrom alanında bu müzenin planlamasını yapmak üzere 30 kişilik bir bilim kurulu oluşturuldu. Bizim de görevlendirildiğimiz kurul Askerî Tarih Dairesinde üç aylık bir çalışma sonucunda müzenin planlamasını yaptı. Müzenin 40 salonunda Hunlardan başlayarak tarih boyunca kurulan bütün Türk devletlerinin tarihi, kültürel değerleri, günümüze bıraktıkları miras sergilenecekti. Bir bölüm canlandırmalar da yapılacaktı. İkinci aşamada, sergilemeye uygun mekân tasarımı vardı. İşte bu safhaya geçilirken 29 Ağustos 2007 tarihinde KTB Bakanı değişti. Ertuğrul Günay Bakan oldu. Atilla Koç, Yaşar Büyükanıt ve Melih Gökçek’in imzaladığı müzeyi gerçekleştirme protokolü kendisine getirildiğinde; “Ben bu adla müzeye karşıyım. Orayı Anadolu Medeniyetleri Müzesi yapacağım.” sözleri basına yansıdı. Tabii, hiçbir şey yapmadı. Aradan yıllar geçti. Şimdi o alanda Millet Bahçesi inşaatı var. Dünyada millî müzesi olmayan nadir milletlerden biriyiz gene. 2019’da Kırgızistan’ın Başkenti Bişkek’te T.C.’nin parasıyla inşa edilmiş Kırgızistan Millî Müzesi binasını görünce yüreğim cız etti ama yine de sevindim. Hiç olmazsa Asya Türk Cumhuriyetlerinin millî müzeleri bulunmakta.

Folklor Açık Hava Müzesi

Halk kültürü en zengin beş ülkeden biri diyoruz ama bu zenginliği topluca ifade eden bir müzeye sahip değiliz. Bir uzmanın, bilim insanının Türk halk kültürünün zenginliğini görmek için ülkenin tamamını gezmesi mi gerekmektedir?

Dünyada bu tür müzelerin sayısı 200'e yaklaşmaktadır. Gazi Üniversitesi Halk Bilimi Bölümünün 2002 yılında Ankara'da düzenlediği sempozyumda (Türkiye'de Halk Bilimi Müzeciliği ve Sorunları Sempozyumu) dünyadaki gelişmeleri görmüş, biz de Ankara'da 1983-1984 yılında başlattığımız folklor açık hava müzesi kurma girişiminde yaşadıklarımızı bir bildiriyle sunmuştuk (Tan, 2003:22-25). 1992 yılında 2-3 milyon TL harcadıktan sonra ileriye görmeyen, göremeyen mimar mühendislerin girişimiyle proje durduruldu. Bir daha da cesaret eden devlet kuruluşu çıkmadı. Beypazarı'ndaki özel folklor açık hava müzesi ve Altındağ Belediyesinin Altıncöy Açık Hava Müzesinin gördüğü ilgi ortadadır. Folklor Açık Hava Müzesinin en az iki fabrika kadar ekonomiye katkısı vardır.

SOKÜM Müzeleri

UNESCO'nun 2003 yılında kültürel hayatımıza soktuğu, halk kültürünün önemli bir bölümünü kapsayan "Somut Olmayan Kültürel Miras" kavramı, olgusu, Türkiye'nin 2006 yılında sözleşmeyi TBMM'de onaylamasıyla işlevsel bir duruma geldi. Sözleşmeyi uygulamayı kabul ettik. Önce KTB'de, bizim de üç yıl (2009-2012) görev aldığımız bir Uzmanlar Kurulu oluşturuldu. İllerde oluşturulan küçük kurullar marifetiyle her ilin SOKÜM unsurları belirlendi. Bunlar arasından seçilenlerle Türkiye'nin SOKÜM Envanteri hazırlanıp yayımlandı. Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Halk Bilimi Bölümü önce üniversitede bir SOKÜM Müzesi sonra da Samanpazarı'nda Ankara SOKÜM Müzesini kurup bu konuda öncü oldu. Bazı il ve ilçelerde Yaşayan Müze gibi garip adlarla SOKÜM'ün bazı dallarında müzeler kurulduğu görüldü. İl SOKÜM Müzeleri yararlı olmakla birlikte kesin çözüm bir sonraki müze türündedir. KTB, öncelikli olarak Türkiye'nin UNESCO SOKÜM İnsanlığın Ortak Kültürel Mirası Temsili Listesine aldıracağı sayısı 15'i aşan kültürel unsuru ve Yaşayan İnsan Hazineleleriyle ilgili bir genel müzeyi Ankara veya İstanbul'da kurmak zorundadır.

İl Tarih ve Kültür Müzeleri/Kent Tarihi Müzeleri

İllerimizin tamamına yakınında genellikle arkeoloji ve etnografya bölümlerinden oluşan il müzeleri bulunmaktadır. Türk Cumhuriyetlerinde (Asya) gezdiğimiz il müzeleri, Sovyetler Birliği'nin müzecilik geleneğine uygun şekilde daha gelişmiş, işlevsel durumdadır. İlçelerde bu müzelerin daha küçükleri bulunuyor. Türk Cumhuriyetlerindeki il (rayon) müzelerinde;

yörenin tarih, coğrafi durumu, kültürel zenginlikleri, ekonomik durumu, yetiştirdiği devlet, bilim insanı ve sanatçılar, eğitim sağlık kuruluşları dâhil her şey sergileniyor. İlde yayımlanan gazete ve dergileri merak ediyorsanız, müzeye uğramalısınız.

Türkiye’de il, ilçe müzeleri eksiklerini tamamlayabilirler. Yakın yıllarda “kent tarihi müzesi” diye başka bir tür doğdu. Kaynak israfına yol açtı. En iyi kent tarihi müzesinin Bursa’da olduğunu söyleyebiliriz. İl SOKÜM, Kent Tarihi Müzeleri il müzesi çatısı altında toplanmalıdır.

“2009 İstanbul Yılı” dolayısıyla düzenlenen 7. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi’nde, İstanbul’un halk kültürü değerlerini yansıtan, uygulamalı, farklı, çarpıcı bir müze projesini bildiri olarak sunmuştuk (Tan, 2012:975-994).

Yakın dönemde İstanbul ve Bursa’da fetih panorama müzeleri açıldı. Polatlı’da, başka yerlerde de hazırlık var. Bizim de görev aldığımız (2000-2002) “Anıtkabir Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi”ndeki üç panorama, söz konusu müzelere ilham oldu. Panorama tekniği, halk kültürü müzeciliğinde de kullanılabilir. Söz gelimi; yayla göçü, yaylada hayat gibi.

Diğer İhtiyaç Duyduğumuz Halk Kültürü Müzeleri

Asıl derdimiz burada. Devlet büyüklerimiz her müzenin dumansız bir fabrika, çevreyi kirletmeyen bir ekonomik değer olduğunun ne yazık ki farkında değiller hâlâ. Müzelerin kapısından toplanan bilet paralarını bile şirketlere toplattırıyorlar. Bizim kurulmasını önerdiğimiz müzeler, akıllı bir planlama ile konuya, alanına en aşına illerde kurulduğu takdirde getirisi büyük olacaktır. Bu müzeler, klasik sergileme yönteminin dışında arşivi, uzmanlık kitaplığı, üretim atölyesi, satış mağazası ile bir kültür merkezi tarzında hizmet verecektir.

Her müzenin önce Türkiye, sonra Türk dünyası, en sonunda da dünyayı kapsama evrelerinden geçmesi planlanmıştır. İlk iki aşamanın tamamlanması bile büyük başarıdır.

Bakınız Türkiye’nin acil ihtiyaç duyduğu, açıldığı takdirde masrafını yaklaşık on yıl gibi kısa bir sürede çıkaracağına adım gibi inandığım halk kültürü alanındaki temel müzeler hangileridir? Siz bu listeyi genişletebilir, adlarını değiştirebilir, öncelik sırasına koyabilirsiniz.

Türkiye Çalgı Müzesi/ Türk Dünyası Çalgı Müzesi

Türkiye Halk Müziği Müzesi/Türk Dünyası Halk Müziği Müzesi şeklinde de planlanabilir. Daha geniş kapsamlı olur.

Türkiye Halk Oyunları Müzesi/Türk Dünyası Halk Oyunları Müzesi

Türkiye Halı Kilim Düz Dokuma Yaygılar Müzesi/Türk Dünyası Halı Kilim Düz Dokuma Yaygılar Müzesi

Türkiye Oya, Dantel Müzesi/Türk Dünyası Oya, Dantel Müzesi

Türkiye Sepetçilik ve Bitkisel Örücülük Müzesi/Türk Dünyası Sepetçilik ve Bitkisel Örücülük Müzesi

Türkiye Bakırcılık Müzesi/Türk Dünyası Bakırcılık Müzesi

Türkiye Demircilik Müzesi/Türk Dünyası Demircilik Müzesi

Türkiye Takı, Mücevher Müzesi/Türk Dünyası Takı, Mücevher Müzesi

Türkiye Cam Sanatları, Boncuk Müzesi/Türk Dünyası Cam Sanatları, Boncuk Müzesi

Türkiye Çinicilik ve Seramik Müzesi/Türk DünyasıÇinicilik ve Seramik Müzesi

Türkiye Bez, Kumaş Dokumacılığı Müzesi/Türk DünyasıBez, Kumaş Dokumacılığı Müzesi

Türkiye Bitkisel Boyacılık Müzesi/Türk DünyasıBitkisel Boyacılık Müzesi

Türkiye Tespih Müzesi/Türk Dünyası Tespih Müzesi

Türkiye Taş Zanaatları Müzesi/Türk DünyasıTaş Zanaatları Müzesi

Türkiye Ağaç El Sanatları Müzesi/Türk DünyasıAğaç El Sanatları Müzesi

Türkiye Keçecilik Müzesi/Türk Dünyası Keçecilik Müzesi

Türkiye Kemik Boynuz İşleri Müzesi/Türk Dünyası Kemik Boynuz İşleri Müzesi

Türkiye Deri Zanaatları Müzesi/Türk DünyasıDeri Zanaatları Müzesi

Türkiye Giyim Kuşam Süslenme Müzesi/Türk Dünyası Giyim Kuşam Süslenme Müzesi

Türkiye El İşlemeleri Müzesi/Türk Dünyası El İşlemeleri Müzesi

Türkiye Örücülük Müzesi/Türk Dünyası Örücülük Müzesi

- Türkiye Marangozluk Müzesi/Türk Dünyası Marangozluk Müzesi
Türkiye Terzilik Müzesi/Türk Dünyası Terzilik Müzesi
Türkiye Berberlik Müzesi/Türk Dünyası Berberlik Müzesi
Türkiye Yorgancılık Müzesi/Türk Dünyası Yorgancılık Müzesi
Türkiye Kahve Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Kahve Kültürü Müzesi
Türkiye Tarım Müzesi/Türk Dünyası Tarım Müzesi
Türkiye Hayvancılık Müzesi/Türk Dünyası Hayvancılık Müzesi
Türkiye Değirmencilik Müzesi/Türk Dünyası Değirmencilik Müzesi
Türkiye Ekmek, Fırın Müzesi/Türk Dünyası Ekmek, Fırın Müzesi
Türkiye Mutfak Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Mutfak Kültürü Müzesi
Türkiye Şekercilik, Helvacılık Müzesi/Türk Dünyası Sekercilik, Helvacılık Müzesi
Türkiye Halk Mimarisi Müzesi/Türk Dünyası Halk Mimarisi Müzesi
Türkiye Yapma Bebek Müzesi/Türk Dünyası Yapma Bebek Müzesi
Türkiye Yayla Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Yayla Kültürü Müzesi
Türkiye Aydınlanma Araçları Müzesi/Türk Dünyası Aydınlanma Araçları Müzesi
Türkiye Isınma Araçları Müzesi/Türk Dünyası Isınma Araçları Müzesi
Türkiye Hat Sanatı Müzesi/Türk Dünyası Hat Sanatı Müzesi
Türkiye Tezhip Sanatı Müzesi/Türk Dünyası Tezhip Sanatı Müzesi
Türkiye Minyatür Sanatı Müzesi/Türk Dünyası Minyatür Sanatı Müzesi
Türkiye Ebru Sanatı Müzesi/Türk Dünyası Ebru Sanatı Müzesi
Türkiye Kitap Sanatları Müzesi/Türk Dünyası Kitap Sanatları Müzesi
Türkiye Bayrak, Sancak Müzesi/Türk Dünyası Bayrak, Sancak Müzesi
Türkiye Başlık Şapka Müzesi/Türk Dünyası Başlık Şapka Müzesi
Türkiye Mendil, Peşkir Müzesi/Türk Dünyası Mendil, Peşkir Müzesi
Türkiye Hamam Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Hamam Kültürü Müzesi
Türkiye Su Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Su Kültürü Müzesi

Türkiye Çoban Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Çoban Kültürü Müzesi

Türk Halk Sporları Müzesi/Türk Dünyası Halk Sporları Müzesi

Türkiye Çocuk Oyunları ve Oyuncakları Müzesi/Türk Dünyası Çocuk Oyunları ve Oyuncakları Müzesi

Türkiye Ulaşım Araç ve Gereçleri Müzesi/Türk Dünyası Ulaşım Araç ve Gereçleri Müzesi

Türkiye Haberleşme Araç ve Gereçleri Müzesi/Türk Dünyası Haberleşme Araç ve Gereçleri Müzesi

Türkiye Tasavvuf Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Tasavvuf Kültürü Müzesi

Türkiye Nazarlık ve Uğurluklar Müzesi/Türk Dünyası Nazarlık ve Uğurluklar Müzesi

Türkiye Mezar Müzesi/Türk Dünyası Mezar Müzesi

Türkiye Göç Müzesi/Türk Dünyası Göç Müzesi

Türkiye Nevruz Müzesi/Türk Dünyası Nevruz Müzesi

Türkiye Hıdırellez Müzesi/Türk Dünyası Hıdırellez Müzesi

Türkiye Coğrafi İşaretli Ürünler Müzesi/Türk Dünyası Coğrafi İşaretli Ürünler Müzesi

Türkiye Endemik Bitkiler Müzesi/Türk Dünyası Endemik Bitkiler Müzesi

Türkiye Endemik Hayvanlar Müzesi/Türk Dünyası Endemik Hayvanlar Müzesi

Türkiye Anne Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Anne Kültürü Müzesi

Türkiye Baba Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Baba Kültürü Müzesi

Türkiye Çocuk Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Çocuk Kültürü Müzesi

Türkiye Eğlence Kültürü Müzesi/Türk Dünyası Eğlence Kültürü Müzesi

Türkiye Bağcılık Müzesi/Türk Dünyası Bağcılık Müzesi

Türkiye Mizah Müzesi/Türk Dünyası Mizah Müzesi

Türkiye Halk Tiyatrosu Müzesi/Türk Dünyası Halk Tiyatrosu Müzesi

Türkiye Destan, Halk Hikâyeleri Müzesi/Türk Dünyası Destan, Halk Hikâyeleri Müzesi

Türkiye Masal Müzesi/Türk Dünyası Masal Müzesi

Bu kadar öneriyi sıralayan kişiye sorarlar: “Siz Kültür ve Turizm Bakanlığı folklor biriminde 11 yıl kadar başkanlık, genel müdürlük görevinde bulundunuz. Niçin saydığınız müzelerden birini dahi kurmadınız?” Bakanlıkta müze açma yetkisi Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne verilmişti. Biz, sadece teklifte bulunuyorduk. Teşkilata ve müzelere vaktiyle arkeologlar yerleştirilmişti. Alanlarının dışını göremiyorlardı. Müzelerde çalışan arkeologları teknik eleman kabul ettirip daha fazla maaş almalarını sağlamışlardı. Bu durum, DTCF’de dört yıl okuyan diğer branş mezunlarını, kütüphanecileri çok rahatsız ediyordu. Yine de Bakan onayıyla MİFAD olarak Ankara’da Türkiye Folklor Açık Hava Müzesini kurmaya çalıştık. 1983-84’te ODTÜ Rektörlüğünden Eymir Gölü çevresinde arazi tahsis edildi. Projesi Mimarlık Fakültesince hazırlandı. Bizim birimimiz Anadolu’dan müze için eşya toplamaya başladı. İlk ev olan Ankara Bağevi inşa edildi. Gelin görün ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 1992 yılında projeyi durdurdu. Oysa çevreyi koruyan bir projeydi. Sonradan öğrendik ki İTÜ-ODTÜ mimarları rekabetine kurban gitmişiz. 1997’de Genel Müdür olunca Türk Çalgı Müzesi Projesini başlattık. Yıldız Sarayı’nda mekân bile tahsis edildi. Folklor Açık Hava Müzesi için de Mersin Alata Devlet Çiftliğinin tahsisi için başvuruda bulunduk. 1 Nisan 1998’de emekli olduk. Görevi maaş karşılığı yapanlar bu projeyi yürütüp sonuçlandıramadılar ne yazık ki.

Saydığım müzelerin hiç olmazsa bir bölümünün gerçekleşmesi için KTB Müzeler teşkilatında üniversitelerimizin Müzecilik ve Halk Bilimi Bölümlerinden mezun kişilerin yönetici olmaları gerekir. Halk Bilimci bir profesörün KTB Bakanı veya Bakan Yardımcısı olması bile uyanmaya yol açar.

Sonuç

Türkiye’de beş üniversitemizin halk bilimi bölümünden mezunlara, z ve alfa kuşaklarına güveniyorum. Elli yıl sonra çok güçlükle de olsa bu müzelerden 5-6’sını hayata geçireceklerdir. Mevcut nesilleri, yıllardır yazıyoruz, konuşuyoruz ikna edemedik. Dünyayı geziyorlar, genel ağda görüyorlar ama bir türlü harekete geçemiyorlar. Çünkü, hayatları boyunca tembel olduğumuz yerleştirilmiş beyinlerine. Tersini yapıp bizi utandırdıklarında her zaman özür dilemeye hazırız...

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Koşay, Hamit Zübeyir (1958), Açık Hava Müzeleri ve Türkiye’de Açık Hava Müzesi Kurma İmkânları, Ankara, 40 s., MEB Yayını.
- Koşay, Hamit Zübeyir (1974), “UNESCO ve ICOM’un Açık Hava Halk Müzeleri Kurulması Hakkında Direktifleri”, Makaleler İncelemeler, Ankara, s.152-155.
- Koşay, Hamit Zübeyir (1974), “Türkiye’de Açık Hava Halk Müzeleri Nerede Kurulabilir?” Makaleler İncelemeler, Ankara, s.156-176.
- Önder, Mehmet (1976), “Millî Müze Artık Kurulmalıdır”, Son Havadis, 20 Mayıs 1976, s.2.
- Önder, Mehmet (1990), “Ankara’da Millî Müze ve Yeri”, II. Millî Kültür Şûrası(5-8 Aralık 1989), Bildirileri, Ankara, C I, s.256-259, KB Yayını.
- Tan, Nail (1983), “Köy Müzesi İhtiyacı”, Türk Folkloru, S 51, 10/1983, s.3-4.
- Tan, Nail (1985), Türkiye’de Bugünkü İmkânlarla Bir Folklor Açık Hava Müzesi Nasıl Kurulabilir? Folklor Açık Hava Müzesinin Türkiye’de Kurulma İmkânları Sempozyumu, Ankara, s.27-33, KTB MİFAD Yayınları:64.
- Tan, Nail (2003), “Kültür Bakanlığının Folklor Açık Hava Müzesi Kurma Teşebbüsü ve Hazin Sonucu”, Türkiye’de Halk Bilimi Müzeciliği ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, Ankara, s.22-25. Gazi Üniversitesi Yayını.
- Tan Nail (2012), “İstanbul’un Turistik Kültürel Donatımı Çerçevesinde Günümüzde Yaşatılması Gereken Bazı Halk Kültürü Ürünleri”, 7. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi (5-10 Ekim 2009)/Bildiriler, Konya, 1004 s. AKM Yayınları: 408.
- Tan, Nail (2014), “Türkiye’de Halk Kültürü Müzeciliğinin Bazı Açmazları ve İl Müzelerinin Kazanması Gereken Bazı İşlevler”, Öz Köz Söz, Ankara 2014, s.18-28. Kültür Ajansı Yayınları.
- Folklor Açık Hava Müzesinin Türkiye’de Kurulma İmkânları Sempozyumu/Bildiriler, Ankara 1985, 152 s. MİFAD Yayınları:64.
- Türkiye’de Halk Bilimi Müzeciliği ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, Bs.Haz. M. Öcal Oğuz ve bşk., Ankara 2003, 300 s. Gazi Üniversitesi Yayını.
- Trabzon Yöresi Halk Kültürünün ve Etnografyasının Derlenmesi ve Müzelenmesi Çalıştay/Bildiriler,Bs.Haz. Kemal Üçüncü, Trabzon 2013, 160 s., KTÜ Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Yayınları:2.